Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları

Dr. Mustafa Karaağaçlı

"Eğer insanlar öğretmen olarak doğarlar ve bu meslek için eğitbilim temelli (1)hedef, (2)içerik, (3)eğitim durumları ve (4)değerlendirme bütünselinde yetiştirilmeleri söz konusu olmazsa; aynı şey, doktorlar, mühendisler, kimyacılar, fizikçiler, iktisatçılar, vaizler, yönetseller, ve siyasa yetkeleri.. için de geçerli değil midir?"

1.Öndeyi

"Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları" konulu bu çalışmanın amacı; Ulusal ölçekte kronikleşen öğretmen sorunlarına kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görülerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2) Öğretmenler Gününün Doğuşu, (t3)Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda Öğretmenler Gününe Tarihsel Bakış, (4)Cumhuriyet'in Kurucu Lideri'nden; "Öğretmenler ve Yeni Nesiller İlişkisi", (5)Türkiye Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları, (6)Son Milli Eğitim Şurası'nda Öğretmen, (7)Sonuçlar, (8)Öneriler, (9)Vargı ve Yargı alt başlıklarında sistematize edilmiştir.

2.Öğretmenler Gününün Doğuşu

Öğretmenler günü, öğretmenlik mesleğini yürüten öğretme uzmanlarını anmak ve onurlandırmak için kutlanan özel bir gündür. Evrensel ölçekte 1994'ten beri her yıl 5 Ekim Öğretmenler Günü olarak kutlanıyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) 1994 yılında aldıkları ortak bir kararla 5 Ekim'i "Uluslararası Öğretmenler Günü" olarak kutlanmasını önerdiler.

3.Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda Öğretmenler Gününe Tarihsel Bakış

11 Kasım 1928 Bakanlar Kurulu kararıyla 24 Kasım 1928'de Millet Mektepleri Talimatnamesinin yayınlanmasıyla 24 Kasım 1928, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e "Millet Mektepleri'nin Başöğretmenliği" verildiği gündür.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 100. doğum yıl dönümü olan 1981 "Atatürk Yılı" ise O'nun "başöğretmen" oluşunun yıldönümü olarak Türkiye ölçeğinde "Öğretmenler Günü" olarak kutlanmaya başladı.

Öğretmenler Günü farklı ülkelerde farklı tarihlerde çeşitli etkinliklerle kutlanırken; Türkiye'de ise her yıl 24 Kasım günü Öğretmenler Günü olarak kutlanıyor (Resmi Gazete, 1992).

4.Cumhuriyet'in Kurucu Lideri'nden; "Öğretmenler ve Yeni Nesiller İlişkisi"

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün klasik ve idealize görüşü olan; "Öğretmenler, yeni nesil sizlerin eseri olacaktır" düşünselinin eğitbilim sahasına yansıması Memleketin geleceği için yaşamsal önem ve değerdedir.

5.Türkiye Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları

Türkiye ölçeğinde ulusal eğitimde 24 Kasım özelinde temel öğretmen sorunları şu boyutlarda varlığını sürdürüyor;

5.1.Öğretmenlerin benimsemediği öğrenme kuramı: Son yılların modası yapılandırmacı öğrenme kuramına ilişkin öğretmenlerin isteksizliği ve geleneksel öğretme-öğrenme yaklaşımları ve yöntemleriyle derslerini yürütmeleri öğretmenlerin benimsemediği yöntemlerin işlevsel olmadığını gösteriyor.

5.2.Öğretmenlerin ders yükü-ücret dengesizliği: Uzun süre kapalı olan okullara nedeniyle uzaktan eğitimle yürütülen süreçlerde öğretmenleri ders saatlerinin fazlalığıyla bu fazlalığın sonucu ders yükünün karşılığı olması gereken "ders ücreti" ödemelerinin düşüklüğü ekonomik sorun olarak kayıtlarda duruyor.

5.3.Salgın süreci: Daha yeni yeni izleri silinmekte olan ancak, tamamen atlatılamayan virüs belasından dolayı dış ve iç salgın nedeniyle mücbir olarak yapılan uzaktan eğitim süreçlerinde öğretmenlere yüklenen aşırı ders saatlerine ilişkin öğretmen tepkileri de öğretmenin benimse-me-diği uygulamalar olarak görülüyor.

5.4.Öğretmenlerin kurumsal aidiyet gereksinimi: Öğretmenlerin mesleğe, okula, sınıfa ve ulusal eğitimin önemli ve değerli bir üyesi olması temelli aidiyet duygusundaki ihtiyaçlar henüz giderilebilmiş görünmüyor. Bu konuda aidiyet Maslow'un ihtiyaçlar skalasında temel bir gereksinim olarak

dururken; öğretmenlerin kurumsal aidiyet duyguları ve tavırlarının artırılması gereksinimi bulunuyor.

5.5.Eğitim Fakülteleri'ndeki ders geçme sistemi: Eğitim Fakülteleri'nde eğitim, öğretim ve ders programlarının öğretmen yetiştirme odağından "ders geçme ve kredi doldurma odağına doğru olumsuz evrilmesi" niteliksel sorunları her geçen gün artırmaktadır.

5.6.Öğretmen yetiştirme: Öğretmen yetiştirmede bilgi, beceri ve tutum bütünlüğünün sağlanamadığı gözlenmektedir. Bu konudaki formasyon yetersizliği eğitim fakültelerinde zorunlu-seçimli kategorilerindeki ders sayılarının fazlalığından dolayı öğretmenlik meslek bilgisi programında "uygulamalı" derslere yer verilmemektedir.

5.7.Pedagojik formasyon sertifika eğitimi: Pedagojik formasyon sertifika eğitim programının kayıt-belge ilişkili neden-sonucuyla alınan belgeler anılan programın en temel öznesi olan öğretmen adaylarının "öğretmen profesyonelliğini" olumsuz olarak etkilemeye devam etmektedir.

Pedagojik formasyon sertifika eğitim programının saha uygulamalarında dar zamanlı yürütülen programın bir programın temel öğelerinden olan (1)Hedef, (2)İçerik, (3)Eğitim durumları ve (4)Değerlendirme bütünselliğinden uzak yürütülmesi ulusal eğitimin öğretmen kaynağını olumsuz etkiliyor.

5.8.Öğretmen istihdamındaki farklı uygulamalar: Karl Marx'ın "gezegende her şey sınıfsaldır!" görüşünü bir kez daha teyitler nitelikteki; öğretmen istihdamındaki (1)kadrolu, (2)sözleşmeli ve (3)ücretli öğretmen statüleri kadrolu öğretmenlerin dışındaki diğer öğretmenlerin aleyhine olmaktadır (Marx, .

Bu durum ise başta ekonomik olmak üzere sırasıyla psikolojik, sosyolojik ve kültürel yönlerden sosyal statü, sosyal rol ve sosyal prestij öğretmen sorunlarını artırmaktadır.

5.9.Öğretmen atamalarındaki mülakat güvensizliği: Öğretmen atamalarında KPSS sonuçları sonrasında dikkate alınan ve İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında kaldırılacağı söylenen mülakatların güvenirliklerinin düşüklüğü tartışmaları devam ediyor.

5.10.Öğretmenlik kariyer basamakları sınavı: Öğretmenlerin sosyo-ekonomik koşullarının iyileştirilmesi niyetli girişilen Öğretmenlik Kariyer Basamakları Yazılı Sınav (ÖKBYS) sonucuna bağlanması da ve son yaşanan güncel öğretmen sorunlarındandır.

Anılan sınavın sorularının incelenmesi de sınavda öngörülen alanlara ait konular ile sorular ilişkisinde kapsam geçerliğinden ne kadar uzak olduğunun somut ipuçlarını vermektedir. Sahada görüşleri alınıp gözlenen sınava giren öğretmenler de "kendilerine yaşatılan stres, hazırlık ve mahalle-sosyal baskısının karşılığının bu b a s i t l i k t e ve i l k o k u l düzeyinde sorular olma-ması" gerektiği yönündedir.

6.Son Milli Eğitim Şurası'nda Öğretmen

'Eğitimde Fırsat Eşitliği' başlığı altında 1-3 Aralık 2021'de gerçekleştirilen 20. Milli Eğitim Şurası'nın üç ana gündem maddesinden biri olan "Öğretmenlerin Mesleki Gelişiminin" ele alınması kararının Öğretmenlik Kariyer Basamakları Yazılı Sınavına (ÖKBYS) endekslenmesi de öğretmenlerin mesleki-teknik gelişimlerinin test ile tost arasına sıkıştığının bir dramatik bir yansımasıdır (www.meb.govtr. Kasım, 2021).

7.Sonuçlar

"Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları" konulu bu çalışmada veriler ışığında beliren sonuçlar şunlardır:

- Öğretmen, eğitim-öğretim durularına ve eğitimin diğer öğelerine anlam katan rol ve görev tanımına sahiptir.

- Öğretmenlerin dört yıllık Eğitim Fakülteleri programlarını tamamlayıp mezun olmaları onları "birer öğretim uzmanı" yapmaktadır. Ayrıca bir uzman öğretmen gibi garip uygulamalı sınavlara alınması ve buna yasal dayanak aranması sosyo-ekonomik ve psiko-bilimsel bir yaklaşım değildir.

- Öğretmenlerin benimsemediği öğrenme kuramlarının uygulanmasının istenmesi eğitim-öğretimin nitel standartlarını olumsuz etkilemektedir.

- Öğretmenlerin ders yükü-ücret dengesizliği kurumsal onların aidiyetlerini zayıflatmaktadır.

- Eğitim Fakülteleri'ndeki ders geçme ve kredi sistemi öğretmen yetiştirme süreçlerini olumsuz etkilemektedir.

- Eğitim Fakülte'lerindeki öğretmenlik meslek bilgisi programında "uygulamalı" derslerin olmaması öğretmen yetiştirmenin toplam kalite standartlarını düşürmektedir.

- Pedagojik formasyon sertifika eğitimi süreçlerinin kayıt-belge ilişkili neden-sonucuyla alınan belgeler anılan öğretmen adaylarının "öğretmen profesyonelliğini" olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

- Öğretmen istihdamındaki farklı uygulamalar öğretmenlerin sosyal, ekonomik, psikolojik değişkenlerini ve motivasyonlarını düşürmektedir.

- Öğretmen atamalarındaki mülakat güvensizliği krizi sürmektedir.

- Öğretmenlik kariyer basamakları sınavına bağlı verilen öğretmen unvanları ve maddi farklar öğretmenler arasında farklı algı ve olgulara neden olmaktadır.

8.Öneriler

"Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın 24 Kasım 2024 Özelinde Öğretmen Sorunları" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmaktdaır.

- Öğretmenlerin sosyo-ekonomik bağlamlı iyileştirme girişimlerini Öğretmenlik Kariyer Basamakları Yazılı Sınavına(ÖKBYS) bağlamak yerine; 24 Kasım Öğretmenler gününde her öğretmene maaş iyileştirmeleri yapılmalıdır.

- Ulusal bütçe planlamalarında aslan payının eğitime ayrıldığı kaynak övünçü ve böbür dili yerine; (1)öğretmenlerin, (2)eğitimin, (3)okulların ve (4)öğrencilerin okul yemeği ve sağlıklı su gibi anılan bütçeden pay almaları sağlanmalıdır.

- Öğretmenlere 24 Kasım'larda verilecek maaş ikramlarıyla mesleki aidiyet ve profesyonel öğretim uzmanlığına somut katkılar sağlanmalıdır.

- Öğretmen konusu yaşayan bir konu olarak gündemde tutulması için, 20. Milli Eğitim Şura kararlarının tavsiye niteliğinin ötesinde yasalaştırılması sağlanmalıdır.

- Öğretmenlerin benimsemediği öğrenme kuramlarının uygulanması istenmemelidir.

- Öğretmenlerin ders yükü-ücret dengesizliğini giderecek özel yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Eğitim Fakülteleri'ndeki ders geçme ve kredi sistemi yeniden gözden geçirilmelidir.

- Eğitim Fakülte'lerindeki öğretmenlik meslek bilgisi programında "uygulamalı" derslere yer verilmelidir.

- Pedagojik formasyon sertifika eğitimi süreçleriyle öğretmen hazırlama yaklaşımından vazgeçilmelidir.

- Öğretmen istihdamındaki farklı uygulamalardan vazgeçilmelidir.

- Öğretmen atamalarındaki mülakat güvensizliği krizi ivedilikle giderilmelidir.

- Öğretmenlik kariyer basamakları sınavına bağlı verilen öğretmen unvanları ve maddi farklar yeniden gözden geçirilmelidir.

9.Vargı ve Yargı

2024 Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda Ulusal Eğitimde, eğitim süreçlerinin toplam kalite standartlarını doğrudan etkileyen öğretmen temelli sorunlar varlığını sürdürmektedir. Öğretmen yetiştirme ve istihdamında niteliksel kaygılar eğitim bilim araştırma ve geliştirme çalışmaları içinde öncelikli bir konu haline gelmiştir. Öğretmenlerin neleri bileceği ve neleri yapabileceği konusu, öğretmen eğitimi ve öğretmenlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkileri ilgili araştırmaların odağı haline gelmiştir (World Bank, 2005; Darling-Hammond, 2000; Grand and Gillette, 2006; Imig and Imig, 2006). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlerin sosyal ve ekonomik formasyonlarının iyileştirilmesi için gerekli girişimler ve düzenlemeler kamuoyunun, politika yapıcılarının ve ilgili paydaşların eşgörevli, eş katılımlı çalışmalarıyla gündemde tutulmalıdır.

Kaynakça

Darling-Hammond, L. (2000). Teacher Quality and Student Achievement: A Review Of State Policy Evidence. **Education Policy Analysis Archives.** 8(1).

Grant, C. A. and Gillette, M. (2006). A Candid Talk To Teacher Educators About Effectively Preparing Teachers Who Can Teach Everyone's Children. **Journal of Teacher Education.** 57(3), pp. 292-299.

Imig, D. G. And Imig, S. R. (2006). What Do Beginning Teachers Need To Know? **Journal of Teacher Education.** 57(3), pp. 286-291.

Karaağaçlı, M. (2023). 24 Kasım Duygusalında Kronikleşen Öğretmen Sorunsalları 24 11 2023. **www.mektepligazete.com.**

Marx, K. (2007). **Das Kapital.**

Resmi Gazete (1992). 19-26 Kasım 1992 —Sayı: 21417. **Yönetmelik. MEB, Öğretmenler Günü Kutlama Yönetmeliği.**

İletişim ve Erişim

Dr. Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021
Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar
Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları
Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
Twitter : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Blog :mustafakaragacli.blogspot.com